

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА

КАФЕДРА ТУРИЗМУ І ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

МАТЕРІАЛИ

V

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

*Рада молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України
ВГО «Інноваційний університет»
Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації
Харківський обласний туристсько-спортивний союз
Варненський вільний університет (Болгарія)
AGH Науково-технічний університет (Польща)
Varna University of Management (Болгарія)
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця
Київський національний університет технологій та дизайну
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» м. Дніпро, Україна
Львівський торговельно-економічний університет
Державний торговельно-економічний університет
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Центральноукраїнський національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Львівський національний університет імені Івана Франка
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Луцький національний технічний університет
Криворізький національний університет
Уманський національний університет
Хмельницький національний університет
Полтавський державний аграрний університет
Одеський національний морський університет
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Державний біотехнологічний університет
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Український державний хіміко-технологічний університет
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Хмельницький національний університет
Національний транспортний університет
Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Миколаївський національний аграрний університет
Університет імені Альфреда Нобеля
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний транспортний університет
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ»

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Харків 2026

«Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: Європейські практики та українські реалії»: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків / колектив авторів; Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2026. – 605 с.

Доповіді науково-практичної конференції містять результати досліджень стосовно теоретичних, методичних та практичних підходів щодо розвитку міжнародного та внутрішнього туризму; розвитку гостинності та інфраструктури дестинацій; економіки, менеджменту та маркетингу підприємств індустрії туризму і гостинності; розвитку інновацій, інформаційних та digital-технологій в індустрії туризму і гостинності; організації екскурсійного обслуговування в дестинаціях. Призначено для наукових, науково-педагогічних працівників, фахівців з туризму та економіки, студентів, аспірантів

Роботи друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, яку надано в рукописах, а також коректність цитованості матеріалу, і залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на питання, що розглянуто на конференції.

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету – Білецький І.В., ректор ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, д-р екон. наук, професор

Заступники голови: Сухонос М.К., проректор з наукової роботи ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, д-р техн. наук, професор

Телюра Н.А., начальник науково-дослідної частини ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, канд. техн. наук, доцент;

Члени організаційного комітету:

Дорошенко Г.О., д-р екон. наук, професор, директор ННІ ЕіМ ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;
Писарева І.В., завідувачка кафедри Туризму і готельного господарства, канд. екон. наук, доцент;

Dimitrina Kamenova, Professor, PhD (VUM, Barna, Bulgaria);

Giuseppe T. Cirella, Professor, PhD, Director and Head of Research Polo Centre of Sustainability;

Угоднікова О.І., завідувачка кафедри обліку і аудиту ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, голова Первинної профспілкової організації студентів ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, голова ГО «Надихай», член Центрального комітету Профспілки працівників освіти і науки України; канд. екон. наук, доцент;

Богдан Н.М., д-р екон. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Оболенцева Л.В., д-р екон. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Свідло К.В., д-р техн. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Покоłodна М.М., канд. екон. наук, доцент кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Секретар оргкомітету:

Давидов Є.О., асистент кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова.

ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ПОСЛУГ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Сфера туризму внаслідок російсько-української війни сильно постраждала як в Україні, так і за кордоном. Але на противагу негативному впливу війни, сфера сільського зеленого туризму продовжує функціонувати. Відпочинок у сільській місцевості, який дуже розповсюджений останніми роками у Європі, швидко набирає популярності й став улюбленим видом туризму й в Україні. Це було пов'язано ще з пандемією, яка вплинула на переосмислення сфери туризму та гостинності. Саме сільський зелений туризм та його різновиди буде відновлюватися і набувати все більшої актуальності у післявоєнні часи [1].

Сільський туризм перетворився на окремий суттєвий сектор туристичного ринку в Харківській області. Вдалий менеджмент якості послуг сфери гостинності у сільській місцевості Харківського регіону передбачає врахування кризових явищ, пов'язаних з воєнними діями, і стане дієвим інструментом популяризації зеленого туризму як форми соціально-економічного розвитку сільських територій.

На Харківщині сільський зелений туризм має достатній потенціал та всі можливості для успішного й сталого розвитку (унікальність природних умов, водні ресурси, родючість землі, фермерські господарства, комплекси рибалки, гостинність місцевих жителів тощо). Проте вибагливість туристів до сучасної інфраструктури, спектру послуг та сервісу, з кожним роком зростають, тому власникам об'єктів зеленого туризму варто їх розвивати та удосконалювати відповідно до вимог сьогодення, підвищувати рівень якості обслуговування.

Для ефективного управління якістю послуг, що надаються власниками садиб, потрібний дієвий механізм об'єднання та категоризації об'єктів гостинності зеленого туризму.

Місією Всеукраїнської громадської організації «Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні» є допомога у здійсненні переходу від розрізнених володінь до кластерів сільського зеленого туризму в Україні, об'єднання власників садиб та туристів на найпотужніших комунікаційних і маркетингових майданчиках для створення привабливої альтернативи відпочинку в сільській місцевості [2].

З метою підвищення якості послуг та забезпечення безпеки відпочинку Спілкою з 2013 року запроваджено програму категоризації українських об'єктів сільського туризму, що передбачає видачу значку і сертифікату «Українська

гостинна садиба» різних категорій.

Згідно з програмою добровільної категоризації сертифікатом «Українська гостинна садиба» визначається кількість і якість послуг, що надає кожна садиба. Сертифікати поділяють на чотири рівня категорій, він діє протягом 3 років.

Добровільна категоризація у сфері зеленого туризму «Українська гостинна садиба» має чотири категорії, які позначаються відповідним знаком. Знак «Українська гостинна садиба» включає композицію із словосполучення українською – «українська гостинна садиба», англійською – «ukrainian guest house» та графічного символу, на якому зображена українська хатинка. Під хатинкою розміщені одна, дві або три квітки мальви.

Категорії засобів розміщення позначають наступним чином: базова – без квітки; перша – одна квітка; друга – дві квітки; третя – три квітки. Чим більше квіток, тим вищий рівень комфорту та більше послуг.

Базовий рівень (без квітки) – найнижча категорія. При цьому забезпечуються основні умови проживання для туристів. Кімнати прості, але чисті та охайні. Санітарні зручності можуть бути спільними або на подвір'ї. Надається мінімальний перелік послуг для відпочинку.

Категорія «Одна квітка» – початковий рівень комфорту. Кімнати краще облаштовані, є необхідні меблі. Санітарні зручності зазвичай у будинку. Може пропонуватися домашнє харчування. Господарі можуть надавати окремі туристичні послуги (ознайомлення з місцевими традиціями, відпочинок на природі тощо).

Категорія «Дві квітки» – підвищений рівень комфорту та якості обслуговування. Добре обладнані та затишні кімнати. Наявність санвузла у будинку або поруч із кімнатами. Організоване харчування з місцевих продуктів. Можуть надаватися додаткові послуги (екскурсії, активний відпочинок, культурні програми).

Категорія «Три квітки» – найвища. Передбачає високий рівень комфорту і сервісу. Просторі та добре облаштовані кімнати, сучасні меблі. Окремий санвузол у номері або поруч із ним. Різноманітне харчування (страви можуть бути під замовлення), високий рівень обслуговування. Широкий перелік додаткових послуг (організація дозвілля, екскурсій, активного відпочинку тощо).

Сертифікат «Українська гостинна садиба» на 2021 рік мали більше ніж 200 власників в 21 регіоні України, в тому числі у Харківській області. Нагрудний знак і сертифікат «Зелена садиба» на цей же час мали понад 50 садиб в 7 регіонах [3].

Нерівномірність розвитку зеленого туризму в регіонах України зумовлена низкою факторів, серед яких географічне розташування і природні ресурси відіграють ключову роль. Регіони, що володіють унікальними природними ландшафтами, сприятливим кліматом, багатим рослинним та тваринним світом, мають значно більший потенціал для розвитку.

Перелік садиб зеленого туризму в Україні на 2024-2025 роки, що мають значок і сертифікат «Українська гостинна садиба», наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Садиби Харківської області, що мають сертифікат «Українська гостинна садиба»

Рівень	Назва об'єкта туризму	Місце розташування
Третій	Центр етнографічного, сільського зеленого туризму та сімейного відпочинку «Фрумушика Нова»	Одеська обл., Тарутінський р-н (в 6,5 км від сіл Старосілля та Весела Долина)
	Котедж 4 Сезона	Львівська обл.
	Садиба «Елефант»	Закарпатська обл. Ужгородський район, село Сторожниця
	Диканька (входить до кластеру власників ОСГ «Сьоме небо»)	Дніпропетровська обл.
	Веселка (входить до кластеру власників ОСГ «Сьоме небо»)	Дніпропетровська обл., село Курилівка
	Садиба «Синиця»	Київська обл., Богуславський р-н, село Синиця
	Садиба «Коло друзів»	Черкаська обл., Черкаський р-н, село Будище
Другий	Садиба «Газдівська хижа»	Закарпатська обл., Хустський р-н, село Пилипець
	Садиба «Ставне 158»	Закарпатська обл., Великоберезнянський р-н, село Ставне
	Садиба «Валентина»	Львівська обл., Кам'янка-Бузький р-н., село Сапіжанка
Перший	Садиба Шахін	Дніпропетровська обл., Синельниківський р-н, с. Варварівка
	Садиба «Кантрі хауз»	Полтавська обл., Кременчуцький р-н, село Чечелеве
	Садиба «Лісова пісня»	Закарпатська обл., Мукачівський р-н., село Синяк
	Садиба «У Дем'янів»	Львівська обл., місто Сколе
Базовий	Садиба «Соколинний хутір»	Чернігівська обл., Ічнянський р-н, село Петрушівка
	Садиба «Дісайд Ріва»	Вінницька обл.
	Садиба «Слава Богу»	Івано-Франківська обл., село Дора Яремче
	Садиба «Казан»	Кіровоградська обл., Кропивницький р-н, Гурівська громада, село Гурівка
	Зелена садиба	Харківська обл., Зміївський р-н, село Коропове
	Ранчо Дядечка Бо	Одеська обл., Біляєвській р-н, село Нерубайське
	Садиба «Зелений Гай»	Дніпропетровська обл., Дніпровський р-н село Зелений Гай
Рівень комфорту не встановлений	Парк садиба «Куркулі»	Вінницька обл., Тульчинська територіальна громада, урочище Марусине

На 2024-2025 роки категоризацію мають 22 садиби у 13 областях України.

У Харківському регіоні має базовий рівень комфорту усього одна садиба. Головною причиною є знаходження області у зоні бойових дій. Але розвиток сільського зеленого туризму в області має потенціал та перспективи.

На початку 2024 року Спілка сільського зеленого туризму України ініціювала створення масштабного освітнього проєкту, а саме, Академії сільського розвитку, спрямованого на поглиблену підготовку фахівців у сфері агротуризму та сільської гостинності. Це стало важливим кроком у розбудові навчальної інфраструктури для сільських громад, що дозволяє поширювати сучасні знання серед власників садиб, фермерів, представників місцевих громад і всіх, хто прагне розвивати туристичний бізнес у сільській місцевості [4].

Незважаючи на складні соціально-економічні та безпекові умови, ця сфера може стати важливим інструментом відновлення місцевої економіки, підтримки сільських громад та розвитку малого підприємництва.

Встановлено, що природно-рекреаційні ресурси, культурна спадщина та традиції сільських територій Харківщини створюють сприятливі передумови для організації різноманітних видів відпочинку, екологічного туризму та етнокультурних програм. Водночас відновлення послуг сільського зеленого туризму потребує комплексного підходу, що передбачає покращення інфраструктури, підвищення рівня безпеки, підтримку власників садиб та розвиток туристичної промоції регіону.

Перспективними напрямками є модернізація туристичних садиб, впровадження системи сертифікації та підвищення якості послуг, використання цифрових платформ для популяризації туристичних продуктів, а також налагодження співпраці між органами влади, місцевими громадами та підприємцями.

Таким чином, відновлення та розвиток сільського зеленого туризму в Харківській області сприятиме забезпеченню сталого розвитку сільської інфраструктури та виведенню цього виду гостинного бізнесу на ринок туристичних послуг.

Список літератури:

1. Моца А., Шевчук С., Серєда Н. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. URL : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-31>.

2. Офіційний сайт ГО «Спілка сільського зеленого туризму в Україні». URL: <https://www.greentour.com.ua/en/region/harkivska>.

3. Туристичні події Харківщини – 2022 пропонують розмістити у єдиному виданні. URL : <https://kharkivoda.gov.ua/news/112347?sv>.

4. На Харківщині стартує навчання щодо створення комплексного туристичного продукту. URL : <https://kharkivoda.gov.ua/news/111949?sv>.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ПРОБЛЕМИ АДАПТАЦІЇ ТУРІНДУСТРІЇ ДО УМОВ ВОЄННОГО СТАНУ ТА НАПРЯМИ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Dimitrina Kamenova, Tomasz Zieliński, Nataliia Bogdan ANALYSIS OF FOREIGN EXPERIENCE IN THE POST-WAR RECOVERY OF THE HOTEL INDUSTRY AND ITS ADAPTATION TO UKRAINIAN CONDITIONS.....	4
Cherevychna N.I. CURRENT STATE AND PROSPECTS OF BUSINESS TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE.....	7
Oleksandr Osovets TOURISM AS A DRIVER OF REGIONAL ECONOMY IN THE PERIOD OF POST-CRISIS RECOVERY.....	9
Масловська А.В., Антонюк К.Г. ТРАНСФОРМАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	12
Дуб В.В., Іллющенко Н.І. ПЕРСПЕКТИВА РОЗБУДОВИ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ КІРОВОГРАДЩИНИ З УРАХУВАННЯМ РЕАЛІЙ ВІЙНИ.....	15
Влащенко Н.М. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	17
Михайлюк О.Л. ОСОБЛИВОСТІ ПРИСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ДО УМОВ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	19
Радіонова О.М. СУЧАСНІ SKILLING-СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ ЯК ІНСТРУМЕНТ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	23
Снігур К.В., Кальний Є.І. КРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ ГОСТИННОСТІ: СТРАТЕГІЇ ВИЖИВАННЯ, АДАПТАЦІЇ ТА РЕЛОКАЦІЇ ТУРИСТИЧНИХ КОМПАНІЙ.....	27
Кожухівська Р.Б., Чуб М.В. РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	29
Козлова А.О. ТЕХНОЛОГІЯ ГОТЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ТРАНСФОРМАЦІЯ СЕРВІСНИХ ПРОЦЕСІВ.....	32
Черевична Н.І. ПЕРСПЕКТИВИ ВІДНОВЛЕННЯ ПОСЛУГ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ В ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	35
Сегеда І.В. АДАПТИВНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	39
Корогодова О.О. ТРАНСФОРМАЦІЯ ФАКТОРІВ МАКРОСЕРЕДОВИЩА РЕКРЕАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ....	41
Гриндій О.С. СПЕЦИФІКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВОЄННОГО КОНФЛІКТУ.....	43
Лисяк Є.А., Тютюнник Ю. М. НАПРЯМИ РОБОТИ МУЗЕЇВ У СФЕРІ ТУРИЗМУ І РЕКРЕАЦІЇ.....	46